

Чинники правового виховання студентської молоді

М.П. Требін, докт. філос. наук

*Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Специфіка протиріч і труднощів у правовому вихованні сучасної студентської молоді, в значній мірі, пояснюється особливостями трансформації в суспільному розвитку, що виступає зовнішнім чинником стосовно до цієї соціально-демографічної групи. Серед об'єктивних чинників, що впливають на правове виховання студентства, можна виділити соціальні явища позитивного і негативного характеру. До об'єктивних чинників, що позитивно впливають на становлення людиноцентристської орієнтації в правосвідомості студентської молоді, на наш погляд, можна віднести розвиток ринкових відносин, розширення та гарантування свободи підприємницької діяльності, виникнення багатопартійної системи, політичної опозиції, неурядових громадських організацій, формування громадянського суспільства та легалізація правозахисної діяльності в Україні. До об'єктивних негативних чинників в економічній сфері належать: монополізація капіталу, слабка підтримка діяльності суб'єктів дрібної і середньої власності, падіння цінності праці, поглиблення соціально-економічної нерівності та ін. Політико-правова сфера характеризується такими негативними процесами в своєму впливі на правосвідомість студентів, як профанація демократичних інститутів, (перш за все, виборів); криміналізація суспільства; низька культура роботи правоохоронних органів; висока незадоволеність населення рівнем захисту прав людини в українському суспільстві; знецінення ролі закону; нерозвиненість і корумпованість судової системи; непослідовність (а іноді і протидія) в реалізації конституційно закріплених прав і свобод людини як найвищої цінності у правозастосовній практиці. У духовній сфері до чинників, що негативно впливають на правове виховання студентів, можна віднести: абсолютизацію цінності грошей і зниження морального порогу допустимих способів їх добування у свідомості значної частини молоді, зниження цінності вищої освіти; егоїстично споживацьке ставлення до закону, домінування інструментальної цінності свободи, як засобу задоволення вузько егоїстичних матеріальних інтересів.

У перехідний період, ситуація морально-правової аномії сприяє посиленню стихійних тенденцій у формуванні правосвідомості і ослаблення цілеспрямованого виховного впливу з боку держави, вищої

школи та сім'ї на світоглядні основи правосвідомості студентів. Під суб'єктивними чинниками розуміються правове навчання, виховання і самовиховання студентів. До суб'єктивних чинників формування правової вихованості студентів відносяться: цілеспрямовані, усвідомлені і мотивовані види організовано-систематичної діяльності з використання форм, методів і засобів для освоєння молоддю юридичних знань, вироблення правових установок, ціннісних орієнтацій, мотивацій, вольових якостей і практичних навичок, необхідних для захисту прав і свобод людини і громадянина.

Особливістю сучасних правовиховних процесів є те, що вони здійснюються в умовах дезорганізації як суспільства, що трансформується, так і його правовиховної системи. Але саме в таких умовах, особливо важливо враховувати позитивні реалії правовиховної роботи. В існуючих соціокультурних умовах цілком реальними є постановка і досягнення головної мети правового виховання - людиноцентристського, лібертарного типу правової свідомості та правомірної поведінки, як необхідної передумови стабільної, цивілізованої та безпечної соціальної взаємодії людей.